

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. S. Xaverius fuit stella matutina, in medio nebulæ, sic ille refulsit in templo Dei. Eccli. 50.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO I.

DE S. FRANCISCO XAVERIO,

Indiarum Apostolo, quem ostendit fuisse stellam matutinam
in medio nebulae.

T H E M A.

*Quasi stella matutina in medio nebula; sic ille refulsit in
templo Dei. Eccli. 50. 6.*

Tella matutina, græcè Phosphorus, latinè Lucifer, dicta, inter nebulas tralucens, solisque ortum præcurrens ac prænuntians hominibus, post longas noctis tenebras lucem præstolantibus gratissima accidit & blando, argenteoque nitore oculos eorum demulcet. Simili modo, ait Ecclesiasticus, Simon Pontifex post longas captivitatis Babylonicæ & Aegyptiacæ, sub Ptolomæo Lagi, calamitates, errores & vitia, velut Lucifer inter nebulas refulsit, tum populum suâ majestate & beneficentiâ exhilarans, tum verbo & exemplo eidem prælucens. *Quasi stella matutina in medio nebula, sic ille refulsit in templo Dei. l. c.* Idem encomium, Gregorius IX. Sum-

mus Pontifex S. Francisco Seraphico tribuit: dum enim eundem Sanctorum fastis ritu selemni adscriberet; ipse de Sancti laudibus facundè perorans, hinc verbis, panegyricum auspicatus est: *Quasi stella matutina in medio nebula, sic ille refulsit in templo Dei. l. c.* Quod Simoni Pontifici tribuit Ecclesiasticus, & Francisco Affiliati Gregorius, idem jure optimo, elogium, video mihi aptare posse Indiarum Apostolo, S. Francisco Xaverio. *Quasi stella matutina in medio nebula, sic ille refulsit in templo Dei. l. c.* Qui instar stellæ non cujusvis, sed matutinae fulgidioris, refulsit in medio Idololatricæ & infidelitatis, in medio nebulae vitiorum & peccatorum, splendidos omnium virtutum & sanctitatis radios emittens.

Hunc igitur sanctum in præsentis exhortatione stellæ matutinae comparabimus, & sanarum virtutum ejus radios lucidissimos exponemus.

I, Primus

I. Oratio.
I. Primus stellæ Xaverianæ radius est oratio & familiaritas cum Deo : ita ut , quemadmodum stellæ cœlo infixæ sunt , in cœlo moventur , in cœlo manent nec inde discedunt , sic Virum Apostolicum , omnino necessarium est , esse deditum orationi , ut cum Apostolo dicere queat : *Nostra autem conversatio in cœlis est.* Cùm enim Viri Apostolici Dei sint instrumenta in conversione animarum , instrumenta autem conjuncta esse cum causa principali oporteat , idque potissimum fiat mediante oratione , patet quanta ejus sit necessitas ; nisi enim cum Deo conjuncti sint , omnes eorum conatus , conciones , exhortationes , nihil efficiunt : ut autem Deus simul cum instrumento concurrat , non eum permovet , eorum industria , facundia , ingenium , doctrina sed pia oratio ex humili & ardenti corde profiliens . Unde Redemptor noster toties Apostolis inculcavit orationem : *Petite & accipietis.* Matth. 7. *Quarite & invenietis.* Eccl. Et oportet semper orare & non desicere Luca 18. & Apollolis ait : *Vigilate itaque omni tempore orantes.* Luca 21. *Vigilate & orate ut non intretis in tentationem.* Matth. 26.

Praclarè hic radius fuisse in S. Indiarum Apostolo : ipse velut stellæ , fixus erat in cœlo , mente & spiritu : si instaret nebula tentationis , fervebat oratio : si dissipandæ nebulæ Infidelitatis aut iniquitatis , succedebat oratio ; si esset præmanibus conversio animarum , præcedebat oratio : orationibus , meditationibus , precibus jaculatoriis , suspiriis , amorosis desiderii , affectibus inflammatis , fixus erat in cœlo , & velut stellæ

matutina fulgebat in mediæ nebulæ . Imò ut testatur Bulla Canonizationis pag. 5. tanto spiritus fervore , in orando perseverabat , ut in ea noctes integras transigeret , fiebátque aliquando talis super eum mentis excessus , ut seipsum non caperet sed exclamaret , vultu adeo inflammatus , ut Angelicam profusum charitatem representaret , & totus cœlesti quodam igne exardescens , in præfentes quoque pietatis scintillas emitteret , & aspicientes amore divino succenderet .

O Xaveri , Orator potentissime , doce nos quoque rectè orare , doce nos , excullo tepore , inflammatos in Deum affectus evibrare , gratiamque impetrare juva ut semper in cœlis conversatio nostra existat , in quo velut stellæ fixæ , Deo conjuncti , instrumenta apta animas quamplurimas lucrandi evadamus .

II. Humilitas.
II. Alter stellæ Xaverianæ radius est profundissima Humilitas , Viro Apostolico unice quoque necessaria ; ut nullatenus sibi fidat , ut in gloriosis laboribus non evanescat , ut solam unius Dei gloriam nequaquam verè suam , sincerissime spectet , & licet magnus sit , magnum se nesciat : stellæ licet magnitudine sua torum terræ globum longè superent ; imò ut Astronomi docent , nulla vel minima in firmamento stellæ luceat , quæ non decies octies universam terræ spheram magnitudine excedat . P. Clavius in Sphæra , Ptolomæus & alij , & tamen parvæ apparent ob distantiam & celsitudinem , quodque celsiores sunt , eo minores esse videntur . S. F. Xaverius , quo major coram mundo fuit , eo in oculis suis minor ; quo celsior eo humilior ;

milior: Licet enim Apostoli Indiarum nomen & omen sustineret, licet Legati Pontificii à latere dignitate fulgeret, viliissimis tamen quibusque libens sese subiciebat; ad abjectissima quæque officia ultrò se demittebat; imò etiam pedissequi, ut cum mercatore, cui se servum addixerat, Urbem Japoniæ ingrederetur. Cùmque omnibus esset oblationem, & miraculorum gloriam admirationi, se omnium contemptu dignum, miserumque peccatorem & iudicabat & profitebatur. Hæc est magnorum Dei servorum humilitas; sicut stellæ sublimitatem & quantitatem suam maximam abscondunt, & tantum lucem exiguam instar scintillæ ostendunt, per quam apparent & emicant; ita Sancti se suasque virtutes gratiam & gloriam hominibus abscondunt, & latere appetunt; quare opera ipsorum quidem lucent, ut homines glorificent patrem, qui in caelis est, sed ipsi personam suam abscondunt, vellētque non videri, ut homines, videntes opus & non Authorem, illud in Deum, qui est pater omnium referant, eumque celebrent. Hæc praxis erat S. Xaverii, qui in omnibus non suam, sed Dei gloriam intendebat.

Utinam & nos huius Sancti imitemur demissionem, & servaremus illud Eccli. Quamò magnus es, humilia te in omnibus, & instar stellæ licet magni parvi tamen & viles haberi præligeremus!

III. **Castitas.** Tertius stellæ nostræ matutine radius est Castitas virginea; quæ singulari ratione in hoc Indiarum Apostolo eluxit, viroque Apostolico apprimè est necessaria; cum enim is homines carna-

lium vitiorum sordibus collo tenus infixos extrahere, & mundum totum in maligno positum, pro viribus eripere & ab hoc sodomæo incendio liberare debeat; quò pacto mundabit alios, ipse sordibus ejusmodi oppletus! Sanè lux stellarum ac in primis stellæ matutine purissima est, velut ipsa stella, & licet cloacas, simeta, cadavera & sterquilinia illuminet, iis tamen ne vel hilum sordatur aut inficitur. Tanta Indiarum Apostolus mentis & corporis puritate, integritate & castitate resplendit, ut etiam in somnis impura phantasmata aut cogitationes repelleret. Et inter gentes barbaras, pecudum more, in sordidatum voluptatum ceno sese volutantes, instar Angeli degeret, pellices dextrè abstraheret, impuros ad castimoniz leges revocaret, in cuius castimoniz signum, hodie dum corpus incorruptionis gloriæ refulget.

Hæc divina castitas, hæc virtus Angelica in nobis luceat, si alios è concupiamus suo tempore extrahere. In hac firmiter pedem figamus; ne dum alios ex hac fovea conamur educere, ipsi nos pertrahant in profundum.

IV. Quartus Xaveriani sideris radius est, invicta quadam ac heroica Patientia, & celsitudo sublimitatisque animi omnia mundana, prospera æquè ac adversa transcendens. Quemadmodum stellæ, supra mundana omnia elevata, nihil ab his inferioribus pati queunt; Stellæ nos patientiam docent, ait S. Augustinus in Psalm. 93. citans enim illud Apostoli ad Philip. c. 2. v. 5. *In medio nationis prave atque perverse, inter quos lucetis, sicut luminaria in mundo: Quanta pars de ipsis luminaribus & Luna singulis hominibus*

Et patienter ferunt? Convitia sunt stellis, quid illa! nunquid moventur aut non exercent cursus suos? omnia hæc & ferunt & tolerant & non moventur. Quare? quia in celo sunt. Sic & homo qui in natione perversa & tortuosa habet verbum Dei, sicut luminare est fulgens in celo. Ita S. Xaverius, quanta pro nomine Dei & Evangelio pertulit? quam incredibili magnanimitate, nihil arduum, nihil quantumvis adversum, contrariumve fugit? quot, quantisque persecutiones à Barbaris sustinuit? jam fannis & convitiis, jam telis appetitus & faxis: at nunquid ille propterea cursum sibi à Deo ordinatum stitit? nunquid à catechizando, evangelizando, ac baptizando abstinuit? nunquid virtutis, pietatis ac zeli viam inchoatam perterritus deseruit? sanè convitia, pericula, naufragia, tela & saxa, non pluris æstimavit, quam stella facit fannas puerorum, aut Luna larratus canum, sibi dum splendet, totâ nocte oblatrantium.

Utinam eò celsitudinis, & patientiæ ascendere liceret, ut conversatio nostra ita in caelis esset; ut ad omnia adversa, ad omnia obloquia & contradictiones, velut stella in cælo, immoti, nec latum unguem à cursu perfectionis deflecteremus, aut detineremur hac ratione, veri viri Apostolici & Xaverii imitatores societas numeraret. Hoc autem necesse est: si vultis animas lucrari: quamdiu parum effecimus, diabolus quasi dissimulat; sed ubi primùm incipimus magnos animorû quæstus facere, illico ringitur, stendet, concitat, & excitat tumultus, sed patientia vobis necessaria est, ut reportetis promissionem.

v. Charitas.] V. Phosphori Xaveriani radius est

amor Dei inflammatus, qui vel maxime in pectore apostolico ferveat, necesse est. Stellæ duas proprietates continent, lucem & calorem, & r. quidem lucem emittunt, totumque orbem noctu illuminant, idque semper æquali & constanti luce: non est illarum lux veluti lux candelæ, lucernæ aut tædæ, quæ sebo, oleo, cerâ alitur, eamque depascitur, eaque depasta emoritur, sed est stabilis, durabilis & inextinguibilis. Ita S. Xaverius in nocte hujus sæculi, in tenebris Indiæ, lucem constantem emittit, dum evangelium annuntiavit, viam virtutis docuit, iter in cælum verbo & exemplo ostendit, idque æquali animi serenitate, & vultus hilaritate, tam in adversis, quam prosperis. Sunt qui lucens at virtutem præferunt, ac prædicant, ob lucra terrena, humana & carnalia, quibus cessantibus, velut oleo deficiente lucerna extinguitur. Non sic S. Xaverius, qui Dei amore succensus, non nummos, non lucra terrena, non honores & dignitates, sed unam dilecti sui gloriam spirabat & expetebat, ac propagare satagebat, semper lucens ut stella, quæ ex Deo, ipsique Deo relucet. 2. Nec solum stellæ lucem, sed & calorem spargunt & impertiunt, unde per eas inferiora hæc vivificantur, vegetantur & crescunt. Ita Indiarum Apostolus divina charitate succensus & ipse ardebat, & alios inflammabat; velut lucerna ardens & lucens: adeò enim incendebatur Dei amore, ut sæpe vultu inflammato, divinitus à terra elevaretur, & quasi in cælum, ubi erat thesaurus & cor ejus, etiam corpus raperetur; & abundantia charitatis & dulcedinis impar exclamaret: satis est Domine, satis

fatris est. & audientes ad amorem accenderet.

O lucerna ardens & lucens ! o Stella matutina charitate succensa & rutilans, impetra nobis, ut simus quoque lucerna & stella, ardentes & lucentes: ardentes amore divino, & ad exemplum proximis lucentes, jugiter amantes & suspirantes.

VI.
Zelus animarum.

VI. sextus Xaveriani sideris radice est zelus indefessus animarum, ex amore Dei & proximi ortus, habetque agilitatem & promptitudinem ad omnia opera zeli animarum. Stella ut docent Mathematici & in primis noster P. Clavius sunt velocissima, ita ut stella in aquinoctiali posita horæ spatio conficiat 42. millones milliarium; deinde ipsa stellarum lux velocissima est, in instanti enim spargitur, & propagat se per totum mundum. Ita S. Xaverius zelo animarum ardentissimo inflammatus ad opera Dei & lucra animarum velocissimus fuit. Quanta celeritate ex Gallia in Italiam, ex Italia in Lusitaniã, ex Lusitania in Indiam, ex India in Japoniam, ex Japonia ad Chinã finitima provolvit? quanta alacritate fidem Christi 23. Regnis intulit, decies centena hominum millia ad fidem Christianam convertit, ad tam diversas regiones, per undecim millium leucarum peregrinationes, per ingentes omnis generis labores, & ærumnas, per adversitates, persecutiones & sexcenta pericula, sine pecunia, sine famulis, sine amicis, sine omni humano solatio, feliciter penetravit, certus etiam maria natando trajicere, si navigii copia denegaretur.

O Ingens zeli Xaveriani vis! o invictum animi heroici robur! quam con-

fudis, teporem nostrum! quam potenter nos ad zeli opera merito excitas.

Quapropter Charissimi, si ad exemplum S. Indiarum Apostoli desideramus tanquam stellæ fulgere in perpetuas æternitates, 1. cum S. Xaverio, instar stellæ cælo infixi simus; ita ut tota conversatio nostra in cæli sit. 2. Instar S. Xaverii, & stellæ, licet magni coram mundo simus, in parvitate & humilitate tamen nos contineamus, talique haberi optemus. 3. Purissimum lumen castitatis, instar stellæ matutinae ubique spargamus, alias omnis lux nostra obscurabitur & in tenebras convertetur. 4. Instar stellarum, terrena omnia prospera & adversa forti & patienti animo cum S. Xaverio transcedamus; nec magis moveamur, quam stellæ ad latratum canis. 5. Instar stellarum amore divino ardeamus & luceamus cum S. Xaverio: *Est enim tantum lucere vanum, tantum ardere parum, ardere & lucere perfectum.* teste S. Bernardo serm. de S. Joanne Bapt. 6. Denique instar stellarum & S. Xaverii ad prædicandum, evangelizandum, catechizandum aliisque, veloces & promptissimi curramus; ita fiet, ut cum S. Xaverio æternum fulgeamus in cælis: splendet ille quidem etiam in terris miraculorum gloria, splendet beneficiorum copia, splendet corporis incorruptione stupenda; sed vel maxime splendet in cælesti patria, instar stellæ matutinae, præ multis Sanctis aliis, corona seu laurea Virginis, Doctoris & Apostoli; ut enim docet Propheta Daniel c. 12. 3. *Qui docti fuerint, fulgebunt ut splendor firmamenti, & qui ad justitiam eruduerint multos, quasi stella in perpetuas æternitates.*

EXHOR.